

En krigsmakt med fredspris

Det er ikke sikkert at det er rettferdig. Det er ikke sikkert at han fortjener det. Likevel er det mulig at det som i våre historiebøker for all framtid vil klebe seg til navnet Kjell Magne Bondevik, er at han som statsminister to ganger har ført Norge inn i krig i fremmed land.

En slik reputasjon er han som norsk politiker alene om. Ennå vet vi ikke hvor dette vil føre oss videre, hva vår nye utenrikspolitikk – for dette er en ny politikk – vil dra med seg. Hvis det er slik at vi heretter har løpende forpliktelser til å stille opp for USA hver gang Washington lar alarmen gå, da vil framtida for Norge i sannhet være uviss.

Men ett spørsmål må være rimelig å stille allerede nå: kan Norge fortsatt, som nytutklekket krigsmakt, beholde våre gamle roller som fredsmekler – og som utdeler av Nobels fredspris? Gir det noen som helst mening at våre soldater skal krige og våre fly skal bombe rundt om i verden samtidig som vi foregir å bli betraktet som en uhildet fredens nasjon med autoritativ rett til å dele ut fredspriser?

Er det ærlig? Kan det være troverdig? Nettopp nå holder vi på å utruste norske jagerfly, innkjøpt til vårt eget forsvar, til en rolle som bombefly for amerikanere i Afghanistan. Det var en krig vi for lenge siden ble fortalt ble satt i gang for å få has på en terrorist ved navn bin Laden, en krig vi senere ble fortalt var vunnet, men som altså viser seg likevel ikke å være avsluttet.

Det Norge har vært kjent for, det som har gitt landet en politisk profil, kanskje en status, og i alle fall sympati, har vært den tidligere standhaftige og målbevisste satsingen på FN, det klare ønsket om å bruke vår smule uavhengighet til å være fredsmekler i verden. Det er en rolle vi har hatt tradisjon for, og som har hatt støtte i befolkningen.

Nå er det statsminister Bondeviks ansvar – skjønt han ikke er alene om saken – å avgjøre om vi skal fortsette å være en krigsmakt underlagt USAs luner og tvilsomme politiske mål, eller om vi skal gjenoppta og forsterke vår tradisjonelle fredsrolle. I alle fall er det ingen tvil om hva det er behov for i verden og hvor vi sterkest kunne gjøre en innsats.

Noen vil ha det til at vi dels er blitt presset, dels lurt inn i den situasjonene vi nå befinner oss. Det skal selvfølgelig ikke utelukkes. Men den overivrige forsvarsminister vi har fått, gjør en slik antagelse litt mindre sannsynlig. Ligger det forresten ikke i sakens natur at stillingsbetegnelsen snart bør bli krigsminister?

For, kan noen med gode argumenter forklare hva slags sammenheng det har at den vesle kapasitet norsk forsvar i dag har, skal brukes til politisk tvilsomme oppgaver i fjerne land, mens vårt eget land blir liggende praktisk talt blottet?

At vi deltar i en stormakts stormaktspolitikk i andre deler av verden, øker det vår egen sikkerhet? Eller kan medskyldighet i overgrep gjøre oss mer utsatt for angrep fra elementer som ellers aldri ville funnet på å betrakte Norge som et fiendtlig angrepsmål? Skal vi som nasjon bevisstløst og frivillig pådra oss deler av et hat som hittil har vært rettet mot USA fra store deler av verden?

Norske politikere har vært svært tilbakeholdne med å reise slike problemstillinger.

Men i alle fall: dersom vi skal ture fram med krigsinnsats som nå, bør vi sende fredspris-institusjonen fra oss, og la et annet, anstendig land overta. Det får være måte på hykleri!

Og verdikommisjonens opphavsmann har vel for sin del funnet ut at menneskelige verdier har sine begrensninger, i praksis?